

Vergaderjaar 1991-1992

22 172

Wijziging van bepalingen van de Wet op de kansspelen betreffende sportprijsvragen en de lotto

Nr. 8

EINDSLAG

Vastgesteld 12 maart 1992

Na kennisneming van memorie van antwoord zijn in de vaste Commissie voor justitie¹ nog verschillende opmerkingen gemaakt en vragen gesteld.

Onder het voorbehoud dat de regering deze tijdig zal hebben beantwoord, acht de Commissie de openbare beraadslaging over dit voorstel van wet genoegzaam voorbereid.

De leden van de CDA-fractie hadden verheugd kennis genomen van het feit dat de regering had besloten de in de memorie van toelichting voorgestelde afschaffing van de wettelijk vastgelegde minimum leeftijdsgrens voor deelname aan de lotto weer ongedaan te maken. Deze leden constateerden dat de regering hiertoe had besloten als gevolg van kritische opmerkingen van verschillende fracties, onder andere de CDA-fractie. Ondanks het feit dat het hier volgens de regering gaat om zogenaamde niet-riskante kansspelen, beklemtoonden deze leden nogmaals het belang van het handhaven van een minimumleeftijdsgrens. Dit temeer aangezien ook de regering in de memorie van antwoord aangeeft dat in de praktijk steeds meer sprake is van vervaging van het onderscheid tussen riskante en niet-riskante kansspelen.

Overigens vroegen de leden van de CDA-fractie of in het algemeen gezegd kan worden dat de hier aan de orde zijnde kansspelen niet riskant zijn.

Deze leden hadden voorts goede nota genomen van het feit dat de regering vaststelt dat het aanbod aan riskante kansspelen vooral het laatste decennium sterk is toegenomen.

De regering deelt mee dat de voorgestelde wijzigingen in de memorie van antwoord erop gericht zijn deze ontwikkelingen om te buigen.

De leden van de CDA-fractie vroegen ernstig of dergelijke wijzigingen voldoende waren om genoemde ontwikkelingen te keren.

Wat betreft de bestrijding van het illegale gokcircuit verwezen deze leden naar de motie-Krajenbrink van maart 1990 (UCV Kansspelbeleid, 21 277 nr. 6). In deze motie werd de regering verzocht het illegale circuit justitieel krachtiger aan te pakken; indien nodig hiervoor de Wet op de

¹ Samenstelling:

Leden: Stoffelen (PvdA), Gualthérie van Weezel (CDA), V. A. M. van der Burg (CDA), Lauxtermann (VVD), Schutte (GPV), Krajenbrink (CDA), Korhals (VVD), Wiebenga (VVD), Laning-Boersema (CDA), Vermeend (PvdA), Brouwer (Groen Links), Kohnstamm (D66), Wolffensperger (D66), ondervoorzitter, Swildens-Rozendaal (PvdA), voorzitter, Van Traa (PvdA), Soutendijk-van Appeldoorn (CDA), Van de Camp (CDA), Biesheuvel (CDA), Jurgens (PvdA), Koffeman (CDA), Kalsbeek-Jasperse (PvdA), Zijlstra (PvdA), M. M. van der Burg (PvdA). Plv. leden: Apostolou (PvdA), Tegelaar-Boonacker (CDA), De Hoop Scheffer (CDA), Rempt-Halmmans de Jongh (VVD), J. T. van den Berg (SGP), Koetje (CDA), Dijkstal (VVD), Te Veldhuis (VVD), Van der Heijden (CDA), Schoots (PvdA), Sipkes (Groen Links), Scheltema-de Nie (D66), Groenman (D66), Van der Vaart (PvdA), Middel (PvdA), Bijleveld-Schouten (CDA), Doelman-Pel (CDA), Hillen (CDA), Stermerdink (PvdA), Vreugdenhil (CDA), Leerling (RPF), Van Nieuwenhoven (PvdA), Van Heemst (PvdA).

kansspelen aan te passen en eventuele inzet van extra menskracht voor de intensivering van opsporing en vervolging ook financieel mogelijk te maken. Deze leden vroegen de regering hoe het op het moment staat met de uitvoering van deze motie.

Met verwijzing naar de opmerking in de memorie van antwoord dat de Hoge Raad Golden Ten als een (verboden) kansspel heeft aangemerkt, vroegen de leden van de CDA-fractie of en in hoeverre het opsporings- en vervolgingsbeleid terzake inmiddels tot resultaten heeft geleid.

Bestaat er bij de regering inzicht of er nog gelegenheden tot het spelen van Golden Ten bestaan.

Deze leden merkten het volgende op wat betreft de financiële gevolgen van de voorgestelde wijzigingen.

Zij onderstreepten de opmerking in de memorie van antwoord dat de opbrengstmaximalisatie geen doelstelling van de wijzigingsvoorstellen mag zijn. Zij bevestigden dat het streven er in eerste instantie op gericht moet zijn dat de SNS haar verloren marktaandeel ten behoeve van de belanghebbende sectoren kan terugwinnen.

De leden van de fractie van de PvdA hadden met belangstelling kennis genomen van het standpunt van de indieners in de memorie van antwoord.

Het verheugde deze leden, dat de indieners bij nota van wijziging de minimum-leeftijdsgrens weer hadden opgenomen in de wet voor het deelnemen aan de lotto en toto.

Het standpunt van de indieners ter zake van de door de PvdA gedane suggestie, specifieke heffingen op vergunningen in het kader van de Wet op de kansspelen mogelijk te maken ten hoeve van de hulpverlening aan gokverslaafden, stelden hen echter teleur.

Zij verzochten de regering in dit verband de volgende vragen te beantwoorden:

1. In welke gemeenten zijn er convenanten afgesloten tussen de horeca, de automatenhandel en het gemeentebestuur?
2. Wat is in hoofdlijnen de inhoud van dergelijke convenanten?
3. Wat zijn de resultaten tot nu toe?
4. Welke financiële bijdragen worden er doorgaans gegeven door de automatenhandel ten behoeve van voorlichting, preventie en hulpverlening?

De leden van de fractie van D66 hadden met belangstelling kennis genomen van de antwoorden op de door hen gestelde vragen.

Zij hadden niet de behoefte om met weer nieuwe, gedetailleerde vragen in te gaan op iets, dat toch uiteindelijk neerkomt op een inschatting van effecten en op een waardeoordeel.

De kern van de zaak is immers, wat in de memorie van antwoord wordt omschreven als: «Het in dit verband gehanteerde tweesporenbeleid lijkt ogenschijnlijk tegenstrijdig». Dat is eufemistisch uitgedrukt, want de vraag rijst of het tweesporenbeleid niet gewoon tegenstrijdig is. Enerzijds uitbreiden om illegaal gokken tegen te gaan, anderzijds beperken met het oog op maatschappelijk ongewenste effecten. Enerzijds inspelen op de behoeften van het publiek, anderzijds riskante (maar misschien juist heel aantrekkelijke!) kansspelen zoveel mogelijk vermijden. En daardoorheen loopt dan voortdurend de moeilijk te beantwoorden vraag of een scheiding tussen riskante en niet-riskante kansspelen wel te maken is, en zo ja, waar die dan precies ligt. Het is niet gemakkelijk om met die elementen een herkenbaar beleid te formuleren, en dat wordt nog moeilijker als de financiële noden van sport en cultuur op de achtergrond voortdurend meespelen in de discussie. Tegen die achtergrond wenst de D66-fractie dan ook een terughoudend beleid te voeren met betrekking

tot het uitbreiden van kansspelmogelijkheden. Over de consequenties van die gedachtengang voor het thans voorliggende wetsvoorstel wensten de leden van de D66-fractie zich nog in eigen kring te beraden, alvorens bij de plenaire behandeling met een eindoordeel te komen.

De leden van de SGP-fractie hadden er behoefte aan om alsnog te reageren naar aanleiding van het wetsvoorstel, de memorie van toelichting en de memorie van antwoord. Zij hadden, zoals verwacht kon worden, gezien hun opvattingen over de beoefening van kansspelen in het algemeen, niet met instemming van het wetsvoorstel kennis genomen. Ook al betrof het voorstel ditmaal niet de staatsloterij, hun opvatting over de aan de wijze van inkomstenverwerving ten behoeve van algemeen nut beogende instellingen en activiteiten te stellen eisen stond het hun niet toe in te stemmen met maatregelen die niet ten doel hebben de menselijke speelzucht af te remmen doch integendeel, in aansluiting op de wensen van het publiek en in overeenstemming met de veranderde maatschappelijke opvattingen dienaangaande, via produktvernieuwing en herstructurering van de verkooporganisatie bij de SNS, de toto en lotto aantrekkelijker te maken, zodanig dat het verloren gegane marktaandeel zou kunnen worden terugveroverd.

Uit diverse onderdelen van het wetsvoorstel, zoals het aanvankelijke voorstel om de minimumleeftijdsgrens te laten vervallen en het voorstel om de maximum-hoofdprijs te schrappen, hadden deze leden afgeleid dat het de kennelijke bedoeling van de regering is meer ruimte te geven voor de beoefening van legale kansspelen.

Deze leden stelden naar aanleiding van de in de memorie van antwoord voorkomende uiteenzetting over strafrechtelijk optreden tegen illegale beoefening van de kansspelen de vraag of het beleid in dezen zich in feite geheel concentreert op de organisatoren van zulke spelen en niet of nauwelijks of alleen zijdelings gericht is op de spelers van deze spelen. Zij vroegen tevens hoe de mededeling in de memorie van antwoord (blz. 6), dat zich een duidelijke tendens aftekent dat het publiek behoefte blijkt te hebben aan snellere (en dus riskantere) speelvormen, zich verhoudt tot de uitbreiding van door de regering als niet of minder riskant beoordeelde speelvormen, zoals lotto en toto. Is het aannemelijk te achten dat deze uitbreiding aan de gesignaleerde behoefte tegemoet komt of moet veel meer de autonome betekenis van deze uitbreiding benadrukt worden?

De leden van de GPV-fractie hadden met belangstelling kennisgenomen van de beschouwingen in de memorie van antwoord over de afwegingen welke tot het wetsvoorstel hadden geleid. Het is juist dat zij ten principale bezwaar hadden tegen het beoefenen van kansspelen en het daartoe gelegenheid geven. Dat betekent echter niet dat zij in de gegeven omstandigheden slechts één taak zouden zien voor de overheid, te weten het wettelijk verbieden van elke mogelijkheid tot het beoefenen van kansspelen. Zij verwezen hiertoe naar hun notitie «Overheid en kansspel: van kanaliseren naar saneren», welke aan de orde is geweest bij de behandeling van het regeringsstandpunt inzake kansspelen.

In die notitie hadden zij ten aanzien van de sportprijsvragen en de lotto bepleit geen wijzigingen aan te brengen welke beogen deze kansspelen aantrekkelijker te maken maar te zoeken naar alternatieve inkomstenbronnen. Zij betreurden het dat de regering vasthoudt aan een andere afweging, waardoor feitelijk steeds verder afstand genomen wordt van de kanalisatiegedachte. Zij vroegen wat zij zich in dit verband moesten voorstellen van het totstandbrengen van een evenwicht tussen het aanbod van een kansspel en de maatschappelijke effecten, die in relatie tot dat kansspel kunnen optreden. Hoe kan aannemelijk worden gemaakt dat het voorliggende voorstel het juiste evenwicht vormt tussen beide

onvergelijkbare en wat de effecten betreft moeilijk kwantificeerbare belangen?

De leden van de GPV-fractie waren niet overtuigd van het gewicht van de bezwaren tegen de gedachte van de leden van de PvdA-fractie om specifieke heffingen op vergunningen mogelijk te maken ten behoeve van de hulpverlening aan gokverslaafden. Kennelijk zien ook de vergunninghouders in dat er sprake kan zijn van een verband tussen hun activiteiten en het voorkomen van gokverslaving. Moet het dan van de welwillendheid van de vergunninghouders afhangen of en zo ja op welke wijze een bijdrage wordt verleend? Behoort het niet veeleer tot de taak van de overheid zich bij de vergunningverlening te vergewissen van de maatschappelijke risico's en deze risico's ook te verdisconteren bij het stellen van financiële voorwaarden?

De genoemde leden vonden de verwijzing naar het spelen door veel Nederlanders in de Duitse lotto op zichzelf geen argument voor de stelling dat het huidige kansspelaanbod verouderd is en verruiming behoeft. Dat zou hooguit het geval zijn als zou vaststaan dat het spelen in de Duitse lotto de afgelopen jaren meer dan evenredig is toegenomen. Bestaan daarvoor concrete aanwijzingen?

De leden van de GPV-fractie hadden met instemming kennisgenomen van de nota van wijziging waarbij de minimum leeftijdsgrens gehandhaafd blijft en van het voornemen de te verlenen vergunning in eerste instantie voor twee jaar te verlenen. Zij vroegen voorts of het juist is dat de SNS vooruitloopt op een eventueel te verlenen nieuwe vergunning. Past ingebruikneming van het nieuwe systeem Spelnet binnen de huidige vergunning? Geldt dat ook voor de aankondiging dat deze zomer gokkers zullen kunnen wedden op onder meer de Tour de France, het Europees kampioenschap voetbal en Wimbledon?

De voorzitter van de Commissie,
Swildens-Rozendaal

De griffier van de Commissie,
Coenen